

Fietsen op de Balkan

EEN REIS DOOR KROATIË, MONTENEGRO, ALBANIË EN BOSNIË

PROLOOG: 22 APRIL

Het viel nog niet mee om na enkele fietsreizen, onder meer door Spanje, Zwitserland en Italië, opnieuw een beetje uitdagende route in Europa te vinden.

Een rondje Schotland misschien? Of via Noorwegen richting Noordkaap? Maar ja, al die regen.....

Langs de Donau richting Zwarte Zee, is dat misschien een optie? Maar ook die route valt af. Dat kan immers ook nog als we tachtig zijn!

Dwars door de Balkan

Dan valt ons oog op een route 'in ontwikkeling' van Europafietsers: 'Dwars door de Balkan'. Dat lijkt ons wel wat. 'In ontwikkeling' blijkt in te houden, dat er nog geen boekje is, met een tot in detail uitgewerkte route en waarin tips worden gegeven voor bezienswaardigheden, overnachtingsmogelijkheden et cetera. Wel is er via de website van Europafietsers een pdf beschikbaar met een globale beschrijving van de route en, belangrijker nog: door fietsers die de route verkend hebben zijn gpx-bestanden ontworpen die via internet te downloaden zijn.

De 'officiële route' begint in Dubrovnik en eindigt in Bolzano (Italië). Helaas ontbreekt het ons aan tijd om de hele route af te leggen. Vanwege verplichtingen jegens de gemeenteraad van Lisse kan Bas namelijk hooguit 18 dagen weg. Tja, als je stopt met roken houd je geen geld over en als je stopt met werken houd je geen tijd over. Althans, zo ervaren wij dat.

De Ciro Ruta

We zullen de route in Jablanica moeten verlaten om van daaruit via een zelf gecreëerde route naar Mostar te fietsen. Daar zullen we de Ciro-Ruta oppikken: een fietspad, aangelegd op een voormalige spoorbaan, dat eindigt in de buurt van Dubrovnik. We hebben al begrepen, dat we ons bij de Ciro Ruta geen gelijk fietspad moeten voorstellen à la de Vennbahn. Eerder een spoortraject waar alleen de bielzen zijn verwijderd. We gaan het beleven.

Korte etappes

Bij het plannen van de reis hebben we rekening moeten houden met de beschikbaarheid van overnachtingsmogelijkheden. We nemen dit keer geen tent en kampeerspullen mee (er zijn namelijk weinig campings langs de route) dus zijn we aangewezen op hotelletjes, hostels, pensions of B&B's. In de dun bevolkte en onherbergzame gebieden die we zullen doorkruisen kan het eerstvolgende hotel dat je na drie uur 's middags passeert zo maar vijftig kilometer en een paar forse klimmetjes verderop liggen. De etappes hebben daarom een lengte van gemiddeld zo'n 60 kilometer. Met de aantekening, dat er geen enkele

“

**Liefhebbers
van het
nodige
klimwerk
zullen
volledig aan
hun trekken
komen**

etappe vlak zal zijn. Liefhebbers van het nodige klimwerk zullen volledig aan hun trekken komen, zo hebben we begrepen.

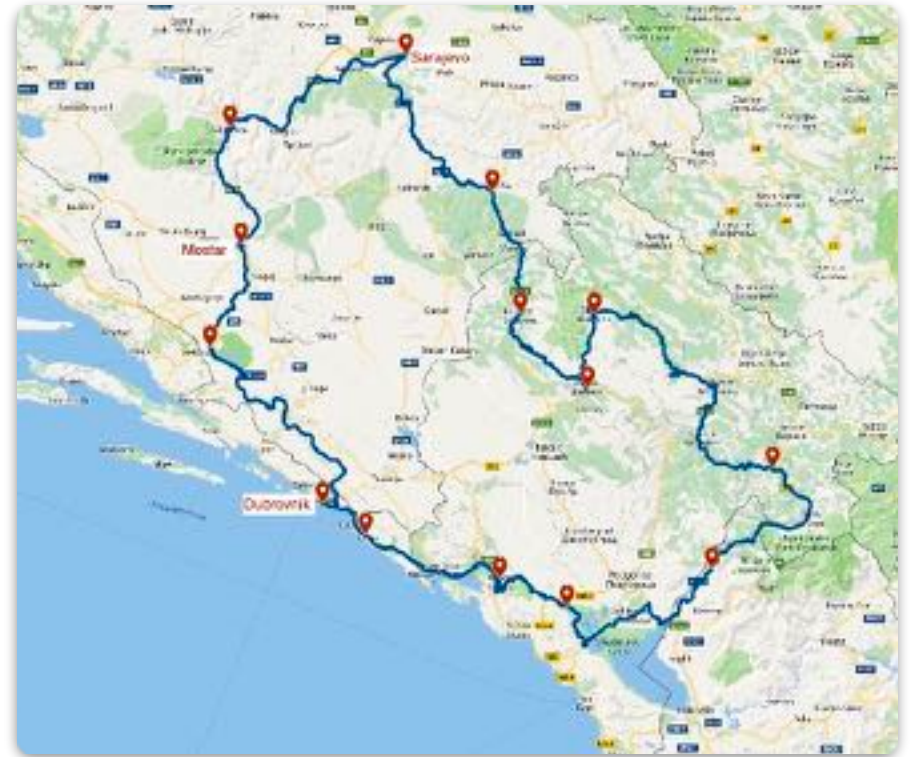
De route

Vanuit Dubrovnik (Kroatië) gaat het eerst langs de Baai van Kotor naar Montenegro. Daarna pakken we een stuk mee van het noorden van Albanië. Weer terug in het voormalige Joegoslavië fietsen we naar Sarajevo, de hoofdstad van Bosnië-Herzegovina. De route eindigt weer in Dubrovnik, waar we de laatste dag van de reis hopen door te brengen.

Klaar voor vertrek

Onze fietsen zijn in topconditie. Maar of onze conditie in orde is moet nog blijken. Bas heeft zijn 82^e marathon nog in de benen en door omstandigheden heb ik de afgelopen tijd weinig kunnen fietsen. Eerst maar eens in Dubrovnik zien te komen. We hopen daar morgenavond rond 20:00 uur op de luchthaven aan te komen.

Het avontuur kan beginnen!

Dag 0: 23 april

ROTTERDAM - DUBROVNIK

Ruim een uur voor de met Bas afgesproken tijd zet Marry mij af bij Rotterdam - The Hague Airport. Nog voordat ik een bankje in de zon heb gevonden *appt* Bas "Ik zit bij *Departures*". Jawel hoor, daar zie ik h'm al: naast een al gedeeltelijk voor de vliegreis geprepareerde fiets.

Voorspoedige reis

Vergeleken met Schiphol gaat het er op deze luchthaven heel wat relaxter aan toe. De *security* beperkt zich tot een vluchtige inspectie van de fietsen, om ze daarna van ons over te nemen, met voorwiel en al.

Keurig op tijd richt ons vliegmacchien zijn neus op een wolkeloze hemel om zich ruim twee uur later door een kilometers dik wolkendek een weg te boren naar de luchthaven van Dubrovnik. Het is er donker en het regent. Welkom in Kroatië!

De fietsen hebben we snel weer rijklaar. Het Guesthouse Godimento, op een steenworp afstand van het vliegveld is snel gevonden. Honger en dorst lessen we in het nabijgelegen Cilipi.

Als de rest van de reis zo voorspoedig verloopt als de eerste dag, mogen we niet mopperen.

“

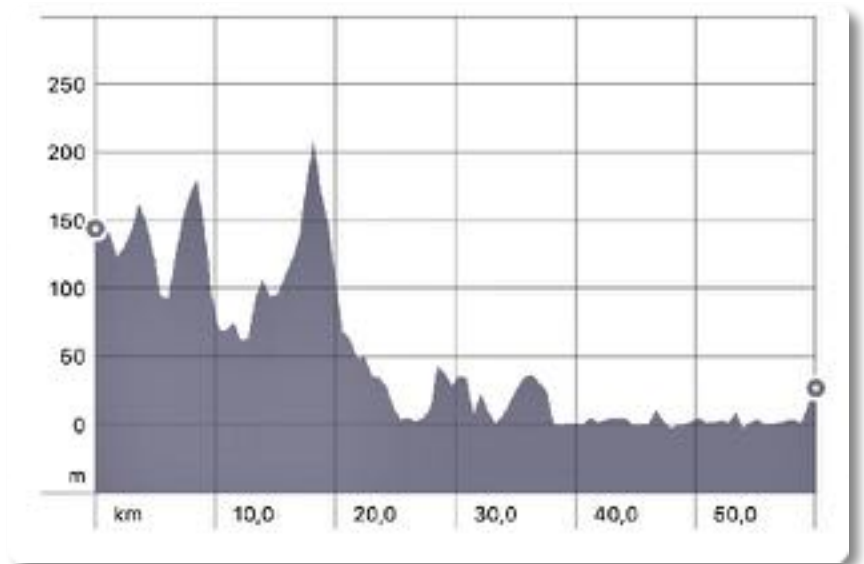
**Het is er
donker en
het regent.**

**Welkom in
Kroatië!**

Dag 1, 24 april

DUBROVNIK - KOTOR

Vannacht is het opgehouden met regenen. Hier en daar bespeuren we aan het zwerk nog een wolkje en het is nog wat fris, maar het belooft een mooie dag te worden.

De eerste kilometers

Met een variant op een oud Chinees spreekwoord: elke reis begint met het wegtrappen van de eerste kilometers.

Die vallen niet tegen. Volgens de kaart fietsen we parallel aan de kust, maar de zee zien we niet. Tussen route en zee ligt een bergruggetje.

Na een lange klim van 8% doemt een grenspost op. En een lange file, waar we vrolijk langs fietsen. Paspoortcontrole. Door Kroatische autoriteiten. Na een lange afdaling door niemandsland: weer een grenspost (en een file): die van Montenegro dit keer. Andermaal paspoortcontrole. Dit soort narigheid staat ons dus te wachten als het aan de 'Grote Verlosser' T. Baudet ligt. Halleluja!

We dalen verder af tot zeeniveau en fietsen langs de kust, nu eens over boulevards, dan weer op en neer over smalle weggetjes.

***Dit soort
narigheid
staat ons dus
te wachten
als het aan
de 'Grote
Verlosser' T.
Baudet ligt.***

Grens Kroatië - Montenegro

Welkom in Montenegro

Stukje afsnijden

Einddoel van vandaag is Kotor, aan de gelijknamige baai. En aan de voet van een ruim 1000 meter hoge pas, waarop we morgen meteen al aan het begin zullen worden getrakteerd.

We besluiten deze eerste dag een stuk af te snijden door een veerboot te nemen en langs de zuidoever van de baai naar Kotor te fietsen in plaats van helemaal om de baai heen.

Veerboot over de baai van Kotor

Baai van Kotor

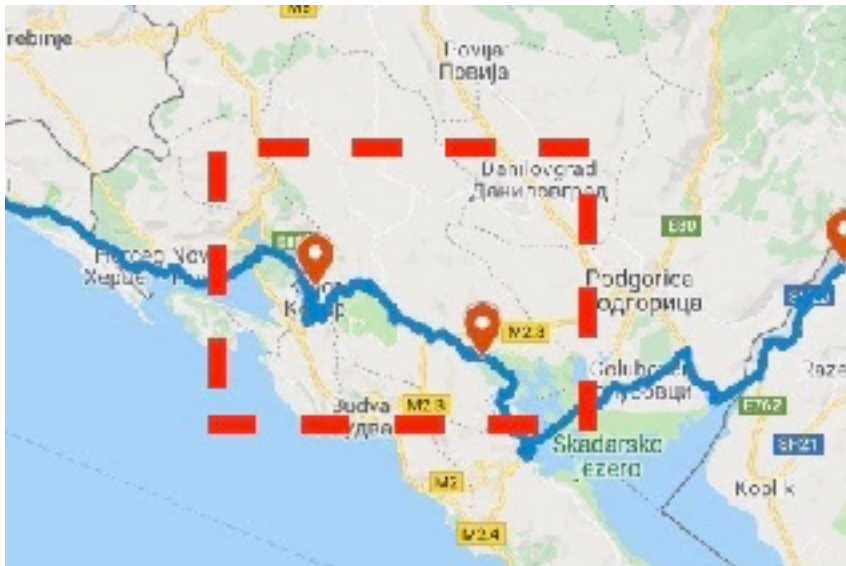
Scheelt 20 km. Een goed besluit, zo blijkt. De route is prachtig en er is nauwelijks verkeer. Het is allengs zonniger en warmer geworden. Dat maakt dorstig. Een paar biertjes blijven er dus wel in.

In Kotor vinden we een leuk appartementje, (Art Guesthouse), met terras en uitzicht op de baai à €22 euro per kamer. Menige camping is tegenwoordig prijziger. Genoeg getypt voor vandaag. Nu eerst maar eens Kotor verkennen.

Dag 2: 25 april

KOTOR - RIJEKA CRNOJEVICA

Kotor (ik had er nog nooit van gehoord) bleek verrassend leuk. Het is een eeuwenoude vestingstad in een uithoek van de baai van Kotor. De oude stad wordt beschermd door een metersdikke muur. Om ook een aanval vanuit de bergen te kunnen afslaan loopt de muur door tot hoog in de (steile) bergen achter de stad. Daar ontwaren we ook nog eens een kasteel.

We slenteren door een labrynt van smalle straatjes en mooie pleintjes. Restaurants genoeg, maar de *hostess* van het appartement heeft Bastion 1 geadviseerd. Een goed advies zo bleek. Een mooie visschotel spoelen we weg met een flesje witte wijn.

“

It always seems impossible, until it's done

Via 35 'hairpins' van 0 naar 950 meter

Kotor wordt omringd door steile bergen en om op de volgende bestemming te komen moeten we toch echt over zo'n bergrug heen. Al in Kotor zelf begint de klim. Op de *app* die we gebruiken ziet de route er onheilspellend uit. Via 25 haarspeldbochten van zeeniveau naar een hoogte van 950 meter. Eenmaal boven moet ik weer denken aan Nelson Mandela die in zo'n geval zei: *"It always seems impossible, until it's done"*.

Via 25 'hairpins' van 0 naar 950m

Bijna boven, Kotor in de diepte

We verheugen ons op de beloning: een fijne afdaling. Maar de vreugde is van korte duur. Na een afdaling tot 850 meter, naar een mooi dal omringd door besneeuwde (!) bergen: een steile klim naar ruim 1100 meter. Daarna volgt dan uiteindelijk toch een mooie afdaling. Eerst naar het stadje Cetinje voor een biertje (Bas) resp. een Cola (Lex), daarna verder via de 'oude weg' naar Rijeka Crnojevika, het einddoel voor vandaag. Oude weg houdt in: een weg waaraan in jaren geen onderhoud is gepleegd. Dus dat betekent slalommen om grote gaten heen, via resten asfalt.

**Maar de
vreugde is
van korte
duur**

A room with a view

In Rijeka strijken we neer op een terras met uitzicht op een oude boogbrug over een mooi riviertje. Laten ze daar nu ook kamers beschikbaar hebben! De eigenares van Guesthouse Ljudmila biedt ons een 'room with a view' aan voor €22. Of we ook willen 'dineren' daar? Jawel hoor! Voor €7 pp willen we ons best laten verrassen door een Montenegrijns menu met lamsvlees. Of we dat overleefd hebben hoor je morgen.

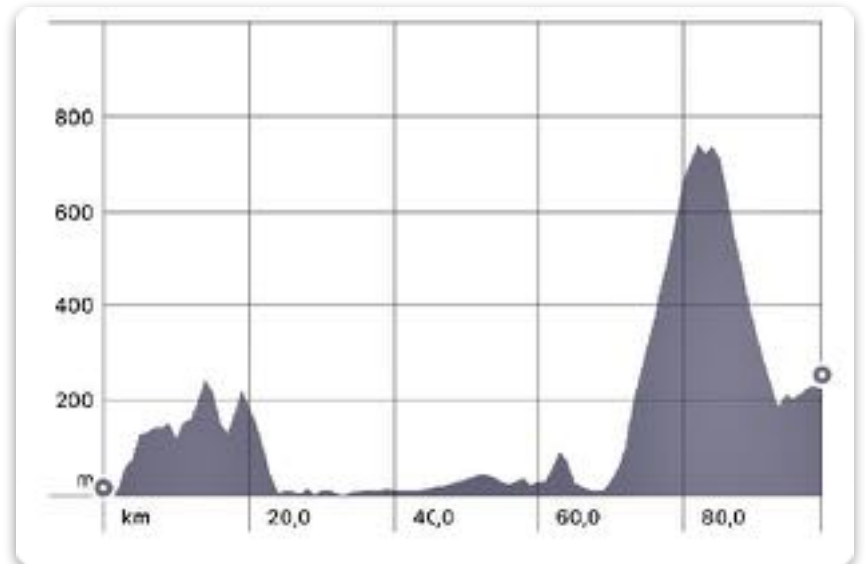
Effe uitblazen, voordat we beginnen aan de klim naar 1150 meter

Uitzicht vanuit de kamer op oude brug in Rijeka Crnojevika

Dag 3: 26 april

RIJEKA CRNOJEVICA - TAMARE (ALBANIË)

Ljudmilla kan koken. Dat bewees zij gisteravond met een heerlijke ovenschotel en vanochtend met een copieus ontbijt, bestaande uit gebakken eieren met ham en een prutje van rijst, met als toetje pannenkoekjes met jam. Voldoende brandstof voor de pittige etappe van vandaag.

Op de pedalen!

Vergissing

Na een paar colletjes van de vierde categorie, met fraaie uitzichten op een riviertje waarlangs wetlands (vogelparadijzen) komen we aan in Virpazar. We begrijpen niet goed

Riviertje waarlangs wetlands

Beneden ons: Virpazar

wat die busladingen met Chinezen (of zijn het Japanners?) hier zoeken, want er is geen ruk te beleven. Nou ja, je kunt er boottochtjes maken op het meer, maar verder....? Ja, koffie drinken en er (schrik!) achter komen dat we ons vergist hebben in de etappe van vandaag. Tamarë, het eerste dorp in Albanië met overnachtingsmogelijkheden ligt aanzienlijk verder dan gepland. Achter een 750 meter hoge pas.....

“

**Tamarë ligt
aanzienlijk
verder dan
gepland**

Na Virpazar volgt een vervelend stuk langs een drukke weg. Wel helemaal vlak, dus met de wind in de rug schiet dat lekker op.

De gps-track leidt ons gelukkig, zodra dat mogelijk is, via smalle landweggetjes naar Tuza, waar het op dat moment markt is. Kleurrijk!

Albanië

Al snel komt nu de Albanese grens in zicht. We zijn zo brutaal om langs een lange rij auto's naar voren te piepen, wat wonderlijk genoeg geen commentaar oplevert. De douanebeambten van Montenegro nemen royaal de tijd om onze paspoorten te controleren en stempelen, evenals hun Albanese collega's een paar honderd meter verder op. Als alles voor elkaar is fietsen we 'het land achter Gods rug' binnen.

We zijn inmiddels wel door Ljudmilla's brandstof heen: het wordt tijd voor een broodje. In het gehucht Hot vinden we een geschikt plekje voor een picknick.

„Welcome to Albania”

Vanaf de andere kant van de weg vraagt een Albanees die met z'n kinderen loopt te wandelen, waar we vandaan komen. "Welcome to Albania!" Of we vers water willen, en een paar uien? Water wel. Uien? Nou nee. "Come to my house". Hij wijst een geel geschilderd huis aan, wat verderop. "Als we klaar zijn met eten", beloven we. Even later komt hij terug, gewapend met een fles en twee borrelglasjes. "Raki", zegt hij trots, "de nationale drank van Albanië". We komen er niet onderuit: drinken zullen we. Maar een tweede glas slaan we beleefd af.

Welcome to Albania

Joe met de Albanese vlag

“

**We komen er
niet onderuit:
drinken
zullen we**

Joe, heet hij. Engels heeft ie geleerd in Amerika, waar hij tien jaar gewoond heeft. Spijtig genoeg werd z'n verblijfsvergunning niet verlengd. Nu lijdt hij een karig bestaan als keuterboer met een lapje grond met wat wijnranken en waarop hij ook uien en knoflook verbouwt. Achter het huis scharrelt een varken rond. Vol trots leidt hij ons rond op z'n 'landgoed'.

Col uit de buitencategorie

Kiosk met frisse drankjes

Col uit de buitencategorie

Maar de tijd dringt. We hebben nog een flink stuk te gaan vandaag.

Na Hot begint onmiddellijk de klim naar een col uit de buitencategorie. De weg is recentelijk geheel vernieuwd. Dat scheelt. Maar verrekte steil en lang is hij wel. Vanuit de weinige auto's die ons passeren wordt geapplaudisseerd en "bravo" geroepen. Aardige mensen, die Albanezen. Dat geldt ook voor de man die ons, als we bijna boven zijn vanuit een container, omgebouwd tot kiosk, voorziet van een paar koude drankjes.

Joe had het ons al voorspeld: als je boven bent zul je niet weten wat je ziet, zo mooi is het daar. Hij heeft gelijk. Het uitzicht op het dal en het ruige berglandschap is adembenemend mooi. En de afdaling niet minder.

Bovenop de col

Uitzicht vanaf de col op rivierdal

Rond half zes komen we aan in Tamare. Nu nog een kamer zoeken. Op een terras wil iemand ons daarbij wel helpen. Hij belt een neef (?) die even later aankomt met de sleutel van een keurige kamer, met dito badkamer in 'Hotel Tamara'. De fietsen kunnen binnen worden geparkeerd. Naast het *guesthouse*, waar we de enige gasten zijn ligt café Gusti. Daar bleek je ook heerlijk te kunnen eten. "Voor wènag", zou Haagse Harry zeggen.

“

„Voor wènag” zou Haagse Harry zeggen

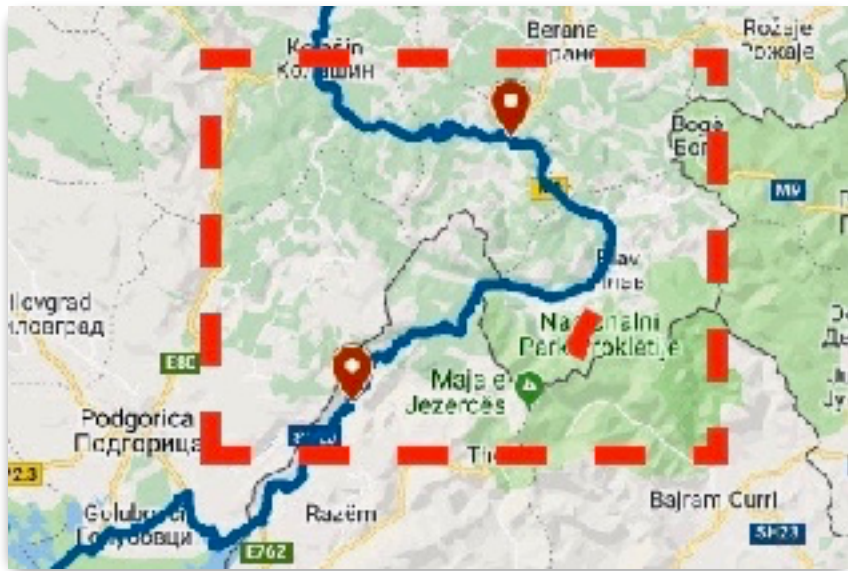
De beloning: een mooie afdaling

Café Gusti

Dag 4: 27 april

TAMARE (ALBANIË) - ANDRIJEKA (MONTENEGRO)

Het lijkt afgelopen met het mooie weer van de afgelopen dagen. Wanneer we wakker worden en uit het raam kijken, zien we lui met paraplu's passeren. Het regent en het is aanzienlijk frisser. Niet zeuren, regenjackjes aan en gaan met die banaan.

Een pittige klim

De klim, meteen al aan het begin van deze etappe, is behoorlijk pittig. (Een eufemisme voor loodzwaar). Wat ons te wachten staat? Twintig kilometer klimmen naar een hoogte van 1359 meter via hellingen van gemiddeld 7% à 8%. Gemiddeld houdt in, dat er ook stukken tussen zitten van 10, tot naar schatting minstens 12%. Op zulke steile stukken komt het wel voor, dat het voorwiel loskomt van de weg. Maar ja, we wilden immers een 'uitdagende' route. Dus ons hoor je niet klagen.

“

Pittig! (Een eufemisme voor loodzwaar)

Twintig kilometer klimmen

Imposant berglandschap

Het imposante berglandschap dat we doorkruisen maakt veel goed. Wat wel jammer is: het begint harder te regenen dan strikt noodzakelijk.

Op circa 1200 meter doemt plotseling een restaurant op. Nadat we de fietsen onder een afdakje hebben geparkeerd, soppen we naar binnen. In wat we aan kleding aanhebben is geen draad meer droog. Ik verwissel daarom mijn zeiknatte fietsshirt voor een thermohemd en *fleecepulli*. Blij, dat ik die tenminste niet voor Jan met de korte penis heb meegenomen.

Turkish coffee

Nu is het wachten op hete koffie. Na een kwartier maakt de vriendelijke en mooie waardin nog geen aanstalten om de gevraagde koffie te serveren. Toch maar eens informeren waar die blijft. Ach, de schat heeft het verkeerd begrepen. Toen wij vroegen om een *Americano*, veronderstelde ze, dat wij geen 'Turkish coffee' lustten, de enige koffie die ze in de aanbieding heeft.

Maar op dit moment willen we maar één ding en dat is hete koffie. Het dondert niet of dat nou Turkse of Amerikaanse koffie is. Ah, nu is het duidelijk, in een oogwenk serveert ze twee dampende koppen koffie, inclusief drab.

Inmiddels is het zowaar droog geworden. Sterker nog, af en toe breekt zelfs de zon door. Na nog vijf kilometer klimmen bereiken we de col op 1359 meter. Daarna worden we beloond met een afdaling, vrijwel tot aan het einddoel voor vandaag: het plaatsje Andrijevica.

Na een splitsing, waarna we afbuigen naar de Albanees-Montenegrijnse grens wordt de weg ronduit slecht: onverhard, vol met gaten, gevuld met regenwater. Die ellende duurt gelukkig maar een kilometer of vijf.

“

**... willen we
maar één
ding en dat is
hete koffie**

Terug in Montenegro

Wanneer we de Albanese douanier hebben wakker geschud uit z'n middagdutje, is hij best bereid even de gegevens uit onze paspoorten over te nemen. Handmatig dit keer. Hetzelfde ritueel maken we mee aan de Montenegrijnse kant.

Daarna gaat het allemaal heel vlot. Rond half vijf bereiken we het enige hotel in Andrijevica, hotel Komovi. Midden in het centrum. We krijgen er en een prima kamer toegewezen en hebben sterk de indruk, dat we de enige gasten zijn. Maar dat zien we morgen wel aan het ontbijt. Nu eerst een tukkie doen.

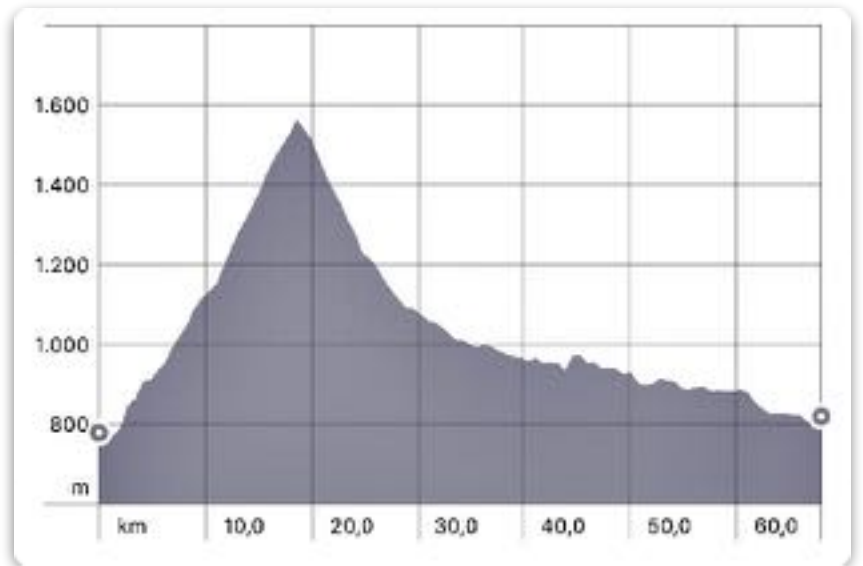
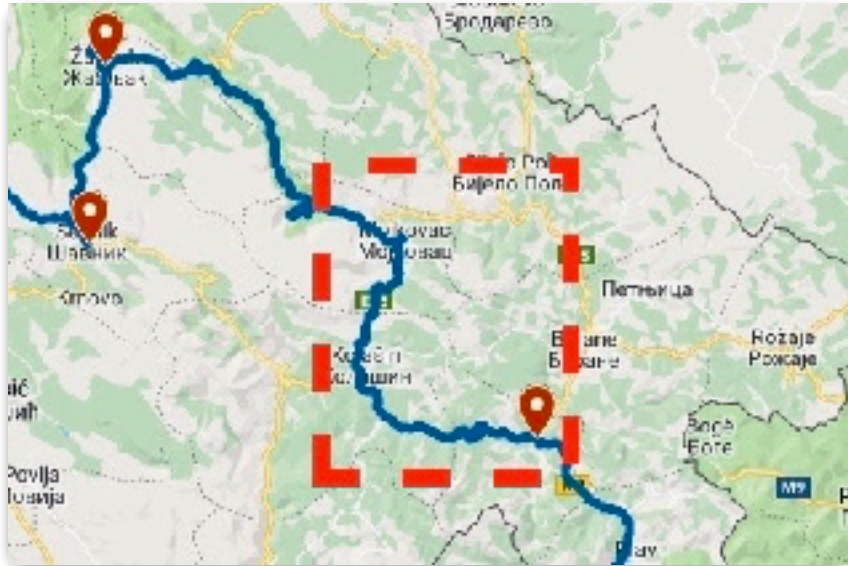
Col op 1359 meter

Grens Albanië - Montenegro

Dag 5: 28 april

ANDRIJEVICA - MOJKOVAC

Het is zonnig, maar wel fris. De weerapp geeft aan: 5°C. Zoals we inmiddels gewend zijn, staat aan het begin van de etappe weer een interessante col op het programma. We gaan stijgen van 780 naar 1566 meter. Het verschil met gisteren: een stijgingspercentage van 5 á 6% (in plaats van 8 tot 12%). Nu we intussen al aardig wat hoogtemeters in de benen hebben is dat goed te doen.

Fraai landschap

Uitzicht op besneeuwde toppen

Sneeuwresten

Via een prachtig weggetje gaat het in een mooie cadans omhoog. Al gauw kunnen de fietsjacks uit. De temperatuur stijgt snel, maar echt warm wordt het niet. Ideaal fietsweer.

Het landschap is prachtig. Je zou het met een oubollige term 'vredig' kunnen noemen: hier en daar een boerderijtje, fruitbomen die in bloei staan en uitzicht op besneeuwde bergtoppen. Naarmate we hoger komen zien we steeds meer sneeuwresten langs de weg. Op de col: een bar! Dat treft, want we zijn toe aan koffie. Binnen brandt de kachel. Het zit er al vol met mannen die aan het bier, resp. de slivovitsj zitten en luidruchtig met elkaar de wereldproblemen bespreken.

“

**Binnen
brandt de
kachel**

Lange afdaling

Bijna boven

Bar op de col

Na twee koffie en een kwartier hebben we het wel gezien hier en zetten we de afdaling in. Voluit gaan zou onverantwoordelijk zijn, want het wegdek is hier duidelijk aan een opknapbeurt toe. We moeten dus onze aandacht verdelen tussen de gaten in de weg en het fraaie landschap aan gene zijde.

Ook wanneer we de steilste stukken gehad hebben, blijft de weg dalen. Dat schiet lekker op.

Een warm welkom

Iets voor drie uur bereiken we Mojkovac. Op een terras met wifi vinden we op Booking.com een hotel dat ons geschikt lijkt op 1 km van het centrum. Bij aankomst in het Tara Riverside hotel worden we allerhartelijkst ontvangen door de dochter van de eigenaar. We krijgen een splinternieuw chalet toegewezen met alles d'r op en d'r an. En als welkomstdrank: een grote mok thee, getrokken uit kruiden uit het bos (zelf geplukt en gemaakt). Op ons terras met uitzicht op de snelstromende Tara rivier slobberen we die weg. Helemaal niet vies!

“
**Helemaal
niet vies!**

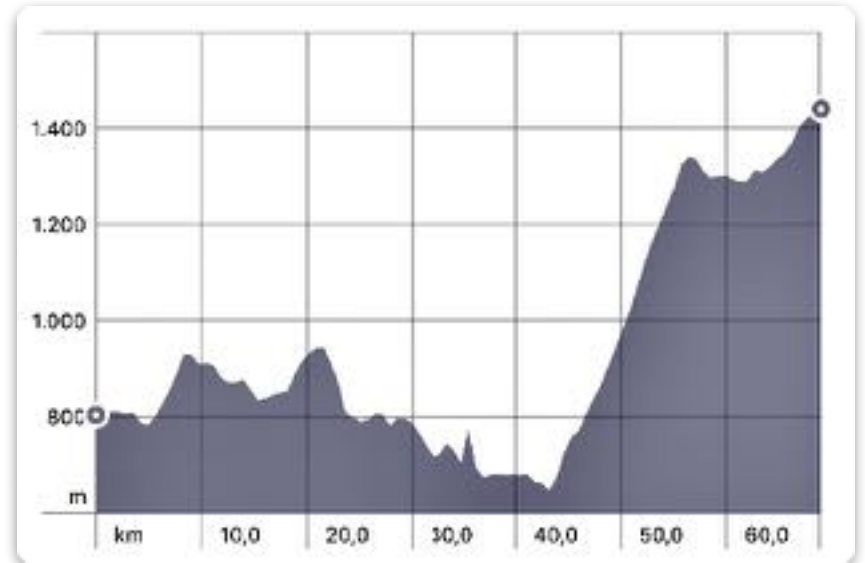
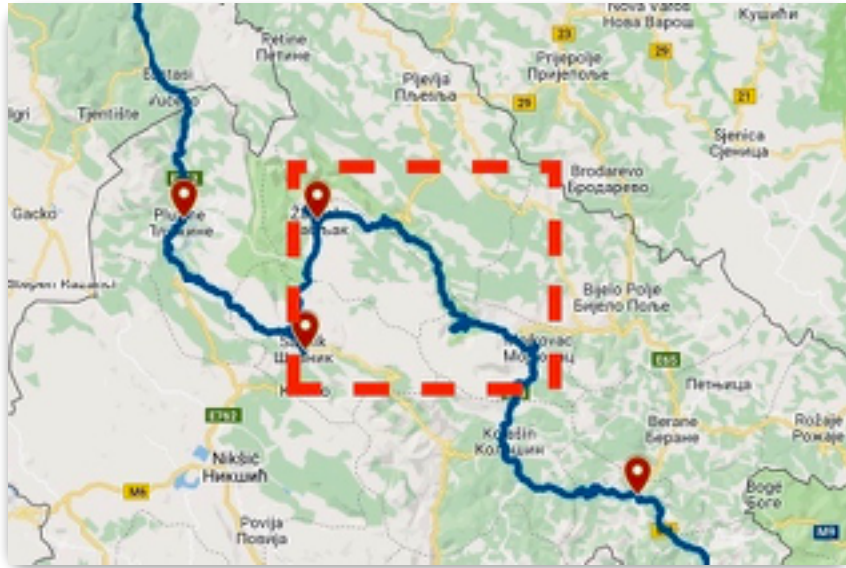
Omgeving Mojkovac

Comfortabel chalet in Mojkovac

Dag 6: 29 april

MOJKOVAC - ZABLJAC

Volgens Bas' onvolprezen weerapp, gaat het de hele dag regenen bij een temperatuur van circa 8°C. En jawel: wanneer we 's ochtends de gordijnen open trekken zien we loodgrijze wolken, waaruit de regen gestaag neerklettert. Winterkleding aan dus en eerst maar eens ontbijten.

Langs de Tara

Maar laat zo'n weerapp er nu gelukkig ook eens naast zitten! Wanneer we op de pedalen springen is het droog en breekt zelfs af en toe de zon door. Dat is fijn, want ons is vandaag een van de mooiste etappes van de reis beloofd: langs de Tara, die zich door -volgens de boekjes- een van de mooiste rivierdalen ter wereld slingert.

Dal van de Tara

Tara Canyon

En inderdaad, het uitzicht op de snelstromende rivier, nu eens vanaf gelijke hoogte daarvan, dan weer vanaf honderden meters hoogte is imposant. Maar of het dal nu mooier is dan de Canyon du Verdon, de Grand Canyon of de Yellowstone Canyon zou ik niet durven beweren. Hoe dan ook, we genieten. Mede doordat de etappe vooralsnog niet al te

“

**Voornamelijk
vals plat,
dalend. Maar
dan....**

zwaar is. Een paar korte klimmetjes aan het begin en tot circa 24 km voor de finish voornamelijk vals plat, dalend. Maar dan.... Direct nadat we nabij een grote brug over de

Langs de Tara

Col op 1450 meter

Tara een toeristische hotspot gepasseerd zijn (je kunt hier *raften* en per *zipline* van de ene naar de andere oever roetsjen) begint een 22 km lange klim naar een hoogte van 1450 meter.

Gelukkig gaat het klimmen ons steeds gemakkelijker af.

Morgen skiën?

Op een tussencol steekt een gure wind op. We naderen het wintersportplaatsje Zabljak. De kans bestaat dat we hier morgen kunnen skiën, want er wordt vannacht 7 tot 12cm sneeuw verwacht. 🤨

Nu maar hopen dat ook nu de weerapp ernaast zit...

Žabljak, Montenegro weersverwachting voor 10 dagen
19:23 CEST

Vanavond
Regen / sneeuw

-- / --

100%

Vochtigh: 96%

Wind: Z 13 km/h

UV-index: 0 van 10

Maansopkomst: 03:31

Maansondergang: 14:06

Maanfase: Asgrauwe maan

Regen met sneeuw. Minimaal 0C. Wind uit het Z van 10 tot 15 km/u. Kans op neerslag 100%. Sneeuwval van 7-12 cm.

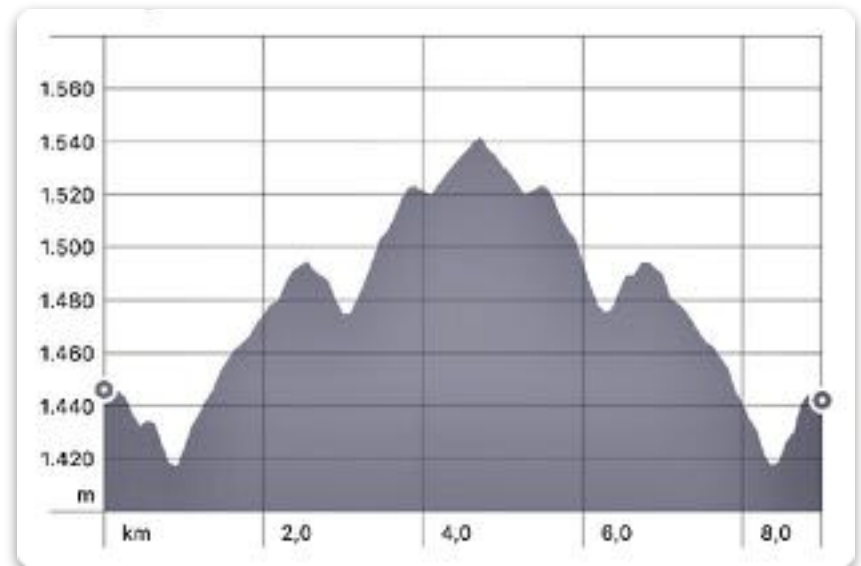
Di, 30. Apr
Regen / sneeuw

5° / --

70%

Dag 7: 30 april

ZABLJAK - ZABLJAK - SAVNIK

Sneeuw

Helaas, zo'n weerapp heeft het ook wel eens bij het rechte eind. Zabljak is afgelopen nacht, zoals voorspeld, voorzien van een verse laag sneeuw.

De route die we van plan zijn te volgen gaat over de Sedlo pas in het Durmitormassief. Voor alle zekerheid vragen we de eigenaresse van het appartement of de pas wel open is. Ze is daar heel stellig in: *"Not open, too much snow"*. Ze adviseert ons bij de plaatselijke VVV te vragen hoe we de pas kunnen omzeilen.

“
**Too much
snow**

De juffrouw bij het VVV (wel mooi, maar duidelijk geen sportief type) weet wel een alternatief: via Mala Crna Gora naar Pluzine.

Tijdens het ontbijt in restaurant Or'ó bekijken we de route. We snappen niet goed waarom de pas dicht is en de route via Crna Gora niet. Maar afijn die VVV-schone zal het wel weten.

En route!

Via een smal en steil weggetje laten we Zabljak achter ons. Het sneeuwt licht, maar de weg is sneeuwvrij. De weg blijkt een *'panoramic route'*.

Fijn!

Wintersportplaats Zabljak

Rechtsomkeert naar Zabljak

Na een paar kilometer verdwijnt de weg in een dicht sparrenbos en wordt het glibberen via sporen die eerder door een auto zijn getrokken. Het is nog 14 km naar Crna Gora en het ziet er niet naar uit dat de weg beter zal worden. Dit is natuurlijk gekkenwerk. Er zit niets anders op dan terug te keren naar Zabljak.

Alternatief

De VVV-Miep weet nog wel een alternatief: via Savnik om het Durmitormassief heen naar Pluzine. Maar eh... dat is *godverkut* wel 94 km omrijden! Wat te doen? We besluiten toch maar een stuk van dat traject af te leggen en in Savnik (30km verderop) verder te zien. De weg naar Savnik is goed en niet al te druk. Wel blaast een gure tegenwind een partij natte sneeuw in ons gezicht.

Wanneer we een lange tunnel uitkomen blijkt de sneeuw te zijn overgegaan in regen. Na een lange afdaling komen we zeiknat aan in Savnik. "Even opwarmen in dat hotel?" "Fijn plan."

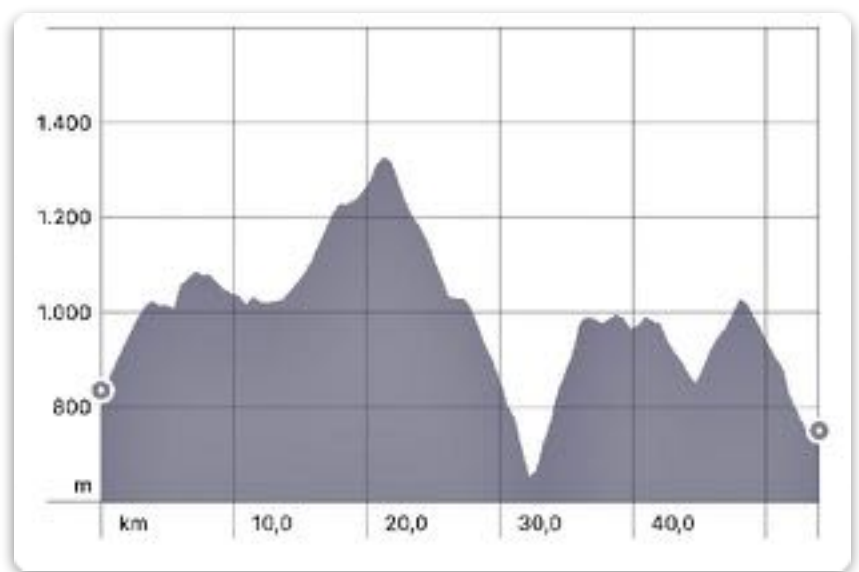
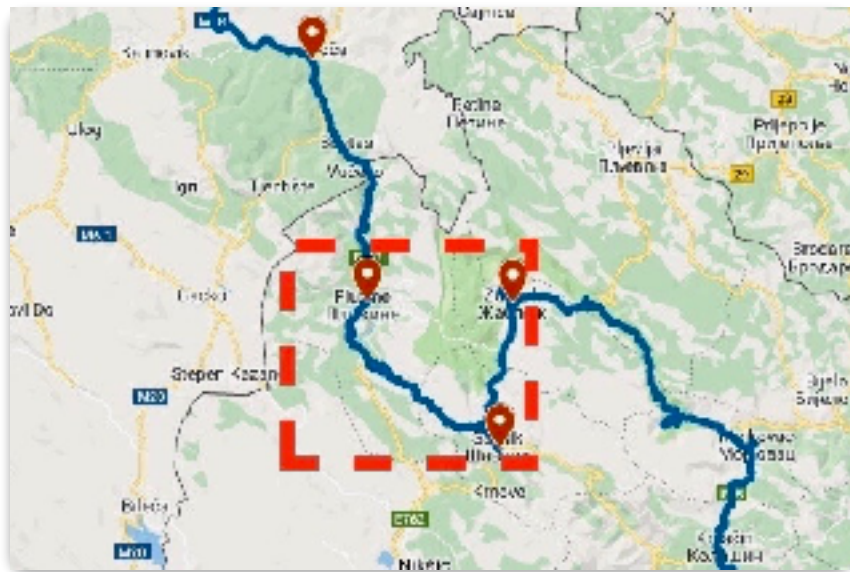
Savnik

Het is inmiddels wel twee uur geworden. En naar Pluzine is nog ruim 64 km en een paar vileine klimmen verder... Na (niet al te) lang wikken en wegen besluiten we een kamer te pakken in hotel Djokovic.

Het is opgehouden met regenen en het lijkt zelfs op te klaren. Hadden we nou toch niet beter..... Maar nee, het is wel goed zo. Morgen zien we wel weer!

Dag 8: 1 mei

SAVNIK - PLUZINE

Het is droog, maar daar is ook alles mee gezegd. Loodgrijze wolken beloven niet veel goeds.

Vanuit Savnik stoempen we eerst ruim drie km omhoog, om dan linksaf te slaan, naar de alternatieve route richting Pluzine, zoals die wordt beschreven in de brochure van Europafietzers: 'Dwars door de Balkan'. Hebben we gisteren helaas over het hoofd gezien...

Ongerepte natuur

We weten niet wat we gisteren gemist hebben, toen bleek dat de Sedlopas gesloten was en pas op z'n vroegst half mei, begin juni open gaat, maar we komen al snel tot de slotsom, dat we dit weggetje beslist niet hadden willen missen. Het is geen gemakkelijk traject (veel super steile stukken, een wegdek dat wel een opknapbeurt kan gebruiken en zelfs onverhard is vanaf enkele kilometers vóór, tot circa vijf kilometer ná het hoogste punt), maar wat een overweldigend mooie, ongerepte natuur, met slechts hier en daar een 'karig hutje'. (Zoals mijn goede vriend Hans, die was besmet met het woordenomdraaivirus, de schamele boerenwoninkjes zou omschrijven). We fietsen rakelings langs peilloos diepe afgronden, langs watervallen en komen, op een enkele schaapherder na, geen levende ziel tegen.

“
**Slechts hier
en daar een
'karig hutje'**

Begin alternatieve route naar Pluzine

Langs peilloos diepe afgronden

Wat zijn we achteraf blij, dat we gisteren even doorgefietst zijn naar een hotel in Savnik, anders hadden we dit mooie traject in de stromende regen moeten afleggen.

Perioden met regen

Niet dat het vandaag droog blijft -het is zo'n dag met, zoals weermannen en -vrouwen dat noemen 'perioden met regen'- maar het is allemaal gelukkig minder heftig dan gisteren.

Pluzine

Je hoort ons trouwens niet klagen over het weer, want zoals de grote volksschrijver Gerard Reve al zei: "Ik kan het nut van klagen over het weer niet inzien, zolang er geen middelen zijn om het te beïnvloeden." Dat neemt niet weg, dat we zojuist tot onze grote vreugde zagen, dat er een weersverbetering op komst is. Het wordt de komende dagen wat warmer en droger. Hoera!

Nog een klim

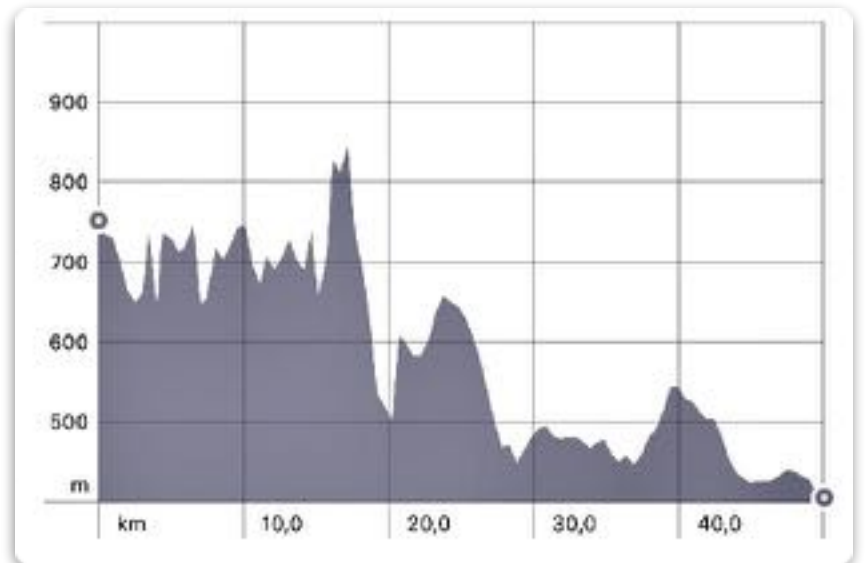
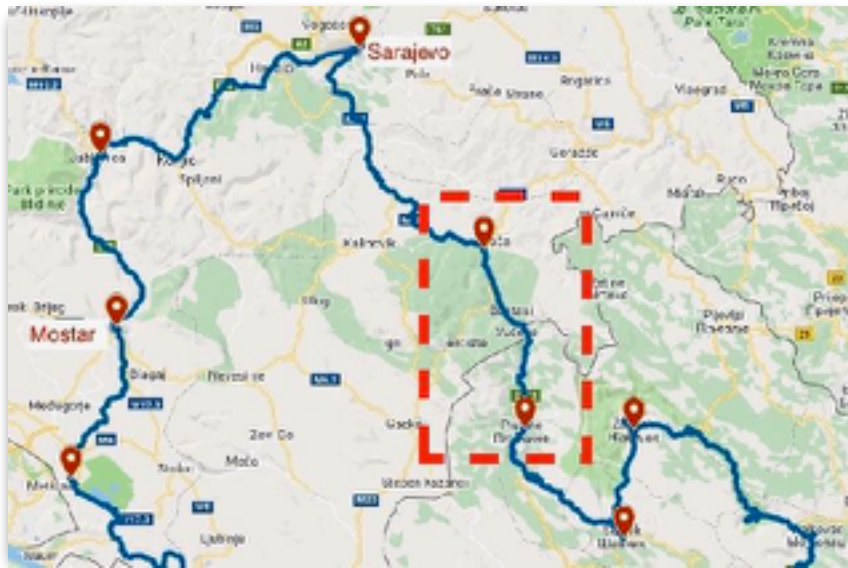
Eenmaal terug op het asfalt volgt een lange, koude en natte afdaling naar een stuwmeer en daarna, op de andere oever een steile klim van ruim vier kilometer met op de top: een bar. Koffie!

En of we nog niet genoeg geklommen hebben vandaag: een paar kilometer voor Pluzine worden we nog eens getrakteerd op een klim van 800 naar ruim 1030 meter.

In Pluzine is het even zoeken naar het appartement (Bujisic) dat we geboekt hebben. Gelet op wat we voor één nacht dienen te betalen, verwachten we er niet al te veel van. Het valt mee: op de vijfde verdieping krijgen we de beschikking over een royaal appartement dat van alle gemakken is voorzien. Montenegro blijft ons verbazen.

Dag 9: 2 mei

PLUZINE (MONTENEGRO) - FOCA (BOSNIË HERZEGOVINA)

Een zonnetje! Dan ziet de wereld er toch anders uit. Maar koud is het nog wel. Eerst maar even naar dat restaurant van gisteravond om een beetje op te warmen.

Niet moeilijk doen

De aardige mevrouw die ons daar gisteren tijdens het 'diner' bediende, voorziet ons nu tijdens het ontbijt van gerechten die we helemaal niet besteld hebben. Maar ja, gisteravond kon ze de hulp inroepen van een Engels sprekende dochter..... We doen er maar niet moeilijk over.

Door de Tara Canyon

Parallel aan een enorm stuwmeer fietsen we richting de grens van Montenegro en Bosnië. Een prachtige route. Je zou zweren, dat je langs een van de Noorse fjorden fietste. Of in de Alpen.

“

***Je zou zweren
dat je langs
een Noorse
fjord fietste, of
in de Alpen***

Tara Canyon

De Alpen, een Noorse fjord of Montenegro?

Bij een hoge stuwdam vergaapt een horde toeristen zich aan een spectaculair uitzicht over de Tara Canyon. Af en toe een klimmetje, maar verder is de route niet al te ingewikkeld.

Oponthoud bij de grens

Al snel bereiken we de grens.

Pech!

Een groep jongelui die hier gaat *raften* en een bus met toeristen is ons voor. En de paspoorten van al die lui moeten stuk voor stuk worden gescand. Hetzelfde ritueel herhaalt zich bij de Bosnische grens. Herstel: die van de republiek Srpska, het Servische deel van Bosnië-Herzegovina. Het kost ons alles bij elkaar bijna een uur.

Het verschil met Montenegro dat meteen al opvalt? De weg: een lappendeken van uiteenlopende soorten asfalt met veel gaten en richels. We passeren veel kampen van waaruit je kunt *raften* op de snelstromende Tara rivier. Maar voor wie wel eens geraft heeft op de Zambezi, stellen de 'rapid's' (stroomversnellingen) op deze rivier niet zo veel voor. Maar goed, veel Bosniërs verdienen hier toch een aardige boterham aan.

“

De weg? Een lappendeken van uiteenlopende stukken asfalt met met veel gaten en richels

Foca

Rond drie uur belanden we in restaurant 'Antik', een paar kilometer voor Foca. 'Ns kijken of in dit stadje een slaappleats te vinden is. We zouden wel wat verder willen fietsen, maar de eerstvolgende plaats met een *guesthouse* ligt bijna 50 km hier vandaan. Van het goede net iets te veel.

Op *Booking.com* zien we, dat Antik ook kamers verhuurt. "Ja hoor", bevestigt de leuke serveerster die ons zojuist een biertje heeft gebracht. "Maar als je via Booking boekt, ben je wel duurder uit". Nou, dan doen we dat toch rechtstreeks?

Vooroordelen deleten

Even later nemen we onze intrek in een brandschoon chaletje. En wij maar denken dat je in deze contreien genoeg zou moeten nemen met aggenebish hotelletjes. Het zoveelste vooroordeel over de Balkan dat we moeten deleten.

Nadat we ons geïnstalleerd hebben fietsen we nog even door naar Foca, waar tijdens de Bosnië-oorlog nog een hevige strijd is geleverd.

Veel bouwvallen van fabriekscomplexen, maar in het centrum ook veel opgeknapte huizen. Verder weinig te beleven hier.

Naar Sarajevo, de hoofdstad van Bosnië Herzegovina, is het morgen ruim 70 km fietsen met onderweg een klim van 700 meter. Een reden om het vanavond maar niet te laat te maken.

Door de Tara Canyon

Op één been kun je niet lopen...

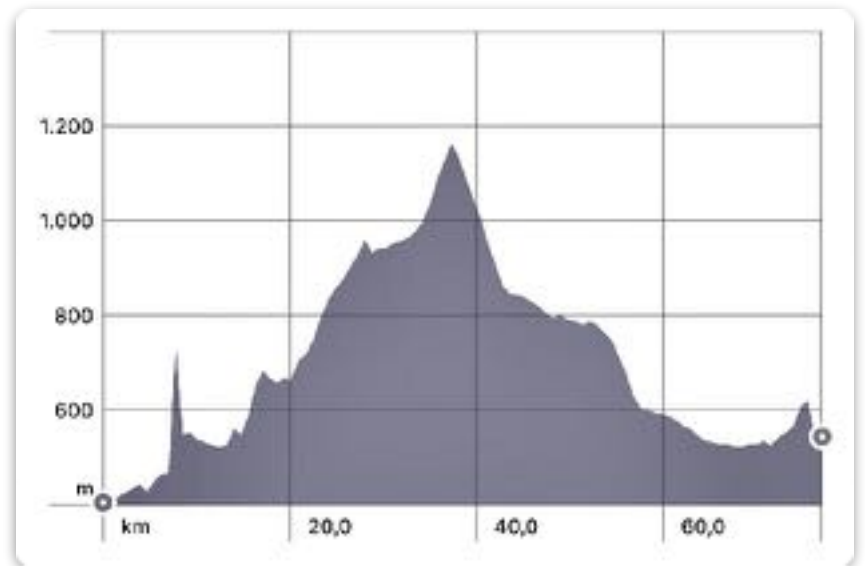
Foca

De Tara

Dag 10: 3 mei

FOCA - SARAJEVO

Goed dat we gisteren niet doorgefietst zijn. Langs de route, parallel aan een woest stromende rivier in een diepe kloof, (prachtig!) is de eerste 50 km geen hotel of *guesthouse* te bekennen. Vals plat omhoog tijdens de eerste 40km, daarna een wat serieuzere klim naar een col op 1165 meter. Op de col, geen bar 🤨, wel een monument voor de slachtoffers van de oorlog in 1992. En een aan flarden geschoten boerderij.

Oorlogsmonument op de col

Daarna gaat het in een fijn tempo omlaag. Tot een paar kilometer voor Sarajevo, dat weer wat hoger blijkt te liggen.

Sarajevo

Superdeal

Rond drie uur rijden we de stad in. In een barretje vinden we op Booking een '*superdeal*' voor een kamer in hotel 'Seher', in het centrum, op drie kilometer afstand van waar we nu zitten. We besluiten niet te boeken, maar door te fietsen. 'Ns kijken of er, net als gisteren bij dat hotel nog wat te 'regelen' valt.

Helaas. De hotelbaas beweert bij hoog en laag, dat de voordeligste kamer €30 duurder is dan *Booking* vermeldt. We laten hem de *deal* op Booking zien, maar hij blijft er bij: die prijs geldt niet (meer).

Maar vooruit: hij biedt ons z'n "laatste kamer" aan voor €12 meer dan de Bookingprijs, maar dat is dan wel inclusief ontbijt. We hebben geen zin om langer te dimdammen en gaan akkoord. De ligging van het hotel t.o.v. het oude centrum is namelijk perfect en we zijn nu wel toe aan een biertje.

Moraal van dit verhaal: zie je op Booking een '*superdeal*': meteen boeken.

“

**Geen zin om
langer te
dimdammen**

Hordes Chinezen

Sarajevo heeft een levendig centrum. Veel kleine winkeltjes, barretjes en restaurants in smalle straatjes. En ook hier natuurlijk hordes Chinezen, die van de ene naar de andere bezienswaardigheid gesleurd worden.

Voor 92% van de bevolking is Allah, de enige en ware god, dus er zijn ook nogal wat moskeeën. Er is er ook een vlakbij ons hotel, dus we hoeven morgen geen wekker te zetten. Ha!

Wanneer we geen moskee meer kunnen zien, wordt het tijd om aan de inwendige mens te denken.

Raznjici

Daar valt mijn oog op een bord waarop: Pivo & Raznjici. Daar moeten we zijn! Tijdens mijn eerste vakantie in Joegoslavië (lang geleden) aten we eigenlijk nooit iets anders dan *raznjici* en daar heb ik goede herinneringen aan. Ik verheug me dus op een op houtskool geroosterde spies, met pepertjes etc.

"Vandaag geen *raznjici*", aldus de nogal botte ober. Een goulashsoep dan maar. "Soep alleen voor vier uur". Nou, dan maar *cevapcici*.

"Ook niet". Wel 🙄🙄🙄 (hier vloek naar keuze invullen).

Uiteindelijk wordt het 'mixed meat' voor twee. Het moet gezegd: smakelijk.

Ten slotte nog een afzakkertje in een kleine bar, wat deze dag weer helemaal goed maakt!

“ Wel
(hier vloek naar
keuze invullen)

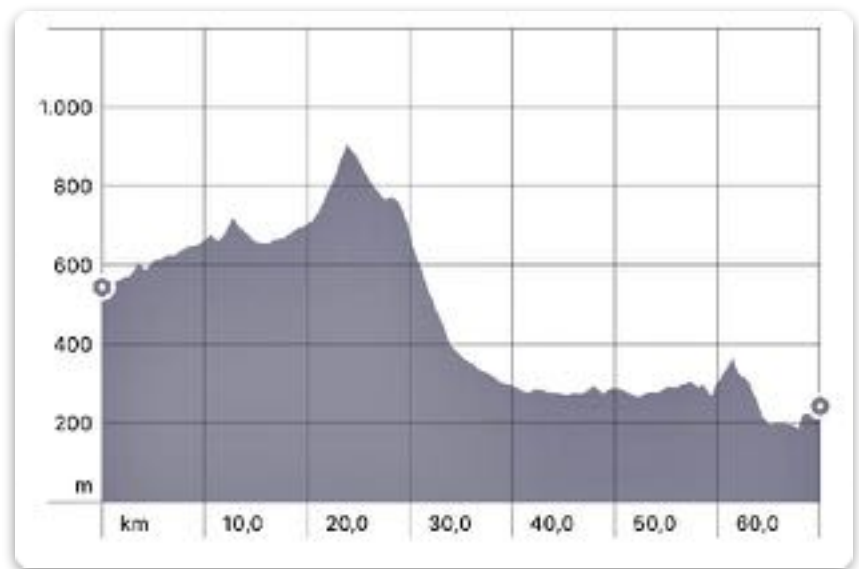
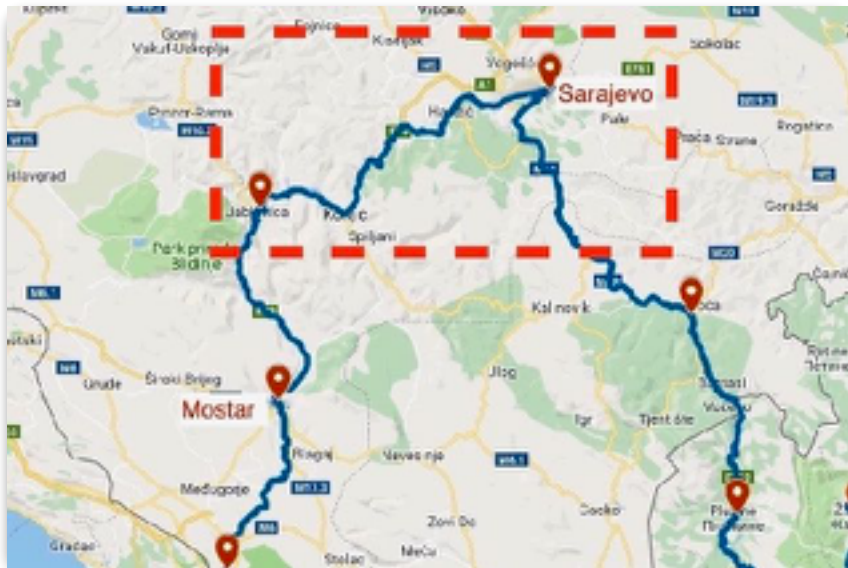

Sarajevo

Dag 11, 4 mei

SARAJEVO - JABLANICA

Het oude centrum van Sarajevo is compact en overzichtelijk. Maar wanneer we de stad uitfietsen blijkt die toch veel groter dan we hadden gedacht. Buiten het centrum wisselen talloze troosteloze, door de oorlog gehavende flatgebouwen, moderne kantoorgebouwen, hotels en banken elkaar af.

Pas na 13 kilometer bereiken we het einde van de bebouwde kom.

Strava

Hoewel ons een dag met veel regen voorspeld is, valt het weer mee. Vooralsnog is het redelijk zonnig en niet al te warm: 17°C, heerlijk fietsweer.

Tijdens een koffiestop na ca 25 km probeer ik een probleem met Strava op te lossen. Strava, een app die je sportieve prestaties opslaat, denkt dat ik aan het windsurfen ben, ipv aan het fietsen. Met als gevolg dat 'automatisch pauzeren' is uitgeschakeld. Tja, dan wordt de gemiddelde snelheid wel erg laag. Er zit niets anders op dan de rit af te sluiten en opnieuw op te starten, maar nu als fietser.

Over de route die we vandaag volgen zijn we niet zo enthousiast. De natuur is prachtig, daar niet van, maar het verkeer is drukker dan ons lief is. Gelukkig is het hier en daar mogelijk een rustiger parallelweggetje te kiezen.

“

**Het verkeer is
drukker dan
ons lief is**

Aardige klim

Zoals gebruikelijk staat er ook vandaag weer een aardige klim op het programma. Naar ruim 900 meter dit keer; gevolgd door een lange en mooie afdaling. Veel vroeger dan gepland komen we aan in Konjic.

Het is inmiddels ook gaan regenen. Wat te doen? Hier een hotel zoeken, of 21 km doorfietsen en zeiknat aankomen in Jablanica?

Na ampel overleg (in een koffietent) besluiten we toch maar door te fietsen.

Het valt mee. De route is (tamelijk) vlak en van de regen worden we wel nat, maar niet door en door.

Rustig parallelweggetje

Een snelle lunch

Mostar komt in beeld

Stuwmeer bij Jablanica

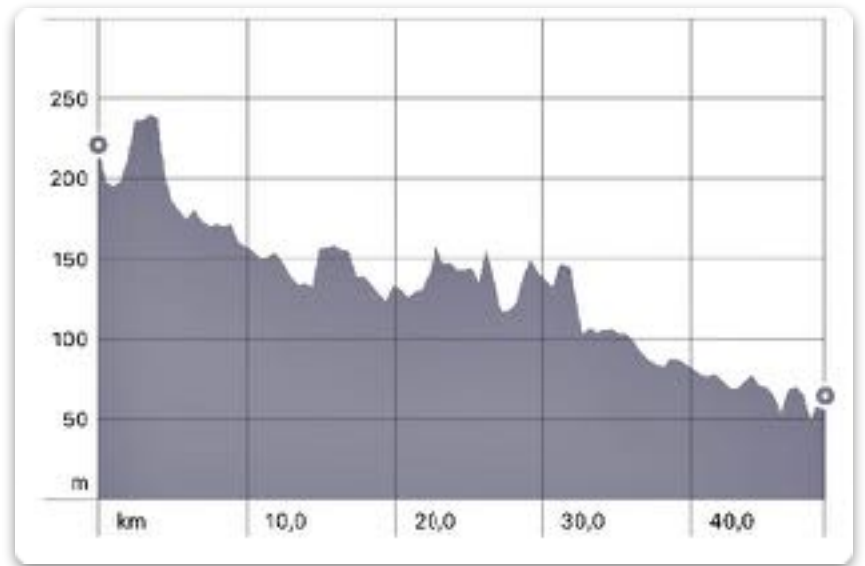
Populaire tussenstop

Rond 16:00 uur melden we ons bij Motel Maksumic, waar we onderweg een kamer geboekt hebben.

De fietsen mogen we parkeren in een garage, de kamer is prima in orde, maar.... het motel blijkt een populaire tussenstop voor bustoeristen. Net nadat we in de lobby een comfortabel plaatsje hebben gevonden, worden maar liefst zes busladingen gelost. En al die lui moeten eten en drinken. Gelukkig is hun tijd beperkt. De tourleaders juttten hun gasten op zo snel mogelijk hun lappen vlees en worsten naar binnen te schrokken. Da's maar goed ook, want onze magen beginnen ook te knorren.

Dag 12: 5 mei

JABLANICA - MOSTAR

Genoeg geklommen

We kunnen kiezen uit twee routes naar Mostar: een fietsroute van 55 km over een smal weggetje met een klim naar 900 meter, of 48 km via de 'provinciale' weg, langs een stuwmeer en een rivier, overwegend vals plat, dalend. De afgelopen dagen hebben we wel genoeg geklommen, vinden we, dus kiezen we voor de makkelijke route. Het is zondag, dus er is gelukkig aanzienlijk minder verkeer dan gisteren.

Jablanica

Lam aan het spit

Door een mooi rivierdal

Zondag: minder druk op de weg

De eerste kilometers na Jablanica banen we ons een weg door de walm van houtskoolvuren waarboven complete lammeren aan een spit ronddraaien. Blijkbaar een specialiteit van deze streek, want bij elk restaurant is wel zo'n luguber schouwspel te zien. De weg slingert zich door een rivierdal met aan weerszijden duizelingwekkend hoge rotsen. Jammer dat het zulk somber weer is.

“

**Via
luidsprekers
jammeren
imams hun
oproep tot het
middaggebed**

Vroege aankomst in Mostar

Nu we niet hoeven te klimmen schiet het lekker op. Al rond één uur komt Mostar in zicht. Ook hier buitenwijken met flats waarop de sporen van de Bosnische oorlog nog duidelijk te zien zijn: kogelgaten, roetvegen etc. Wat een krankzinnige toestand moet dat geweest zijn.

Vanaf de talloze minaretten jammeren imams via luidsprekers hun oproep voor het middaggebed.

Mostar

Mostar: 'mainstreet'

Deur op slot

Het pension dat we geboekt hebben is na enig zoeken gevonden. Maar de deur is op slot en een bel ontbreekt. We bellen de eigenaar. Geen gehoor. Op een whatsapp: geen reactie.

K*T!

Inmiddels wordt het later. Hebben we gisteren extra kilometers gemaakt om wat eerder in het bezienswaardige Mostar te zijn en dan dit.

We mailen Booking. Krijgen we *-excusez le mot-* een lulverhaal terug: de vorige huurder heeft de sleutel aan de binnenkant van de deur laten zitten, daarom kan de deur niet open. Over anderhalf uur zal het 'gefixt' zijn. Dat is de druppel. We besluiten deze booking te annuleren en op zoek te gaan naar een alternatief. Dat is gelukkig snel gevonden: een keurige, meer dan royale kamer op een steenworp van de belangrijkste bezienswaardigheid van Mostar, de midden in een schilderachtige wijk gelegen oude brug. Nou ja, oud.... Tijdens de oorlog werd ie opgeblazen, maar daarna, met hulp van buitenlandse geldschietters, keurig gerestaureerd.

De 'oude' brug

Historisch centrum Mostar

Het oude centrum van Mostar is heel sfeervol, dus ook hier hordes toeristen. En dan is het hoogseizoen nog niet eens begonnen...

Op aanraden van onze gastheer begeven we ons naar restaurant Hindin Han. Met uitzicht op de rivier. En laat hier nou *raznjici* op de kaart staan! Bas is het met me eens: lekker!

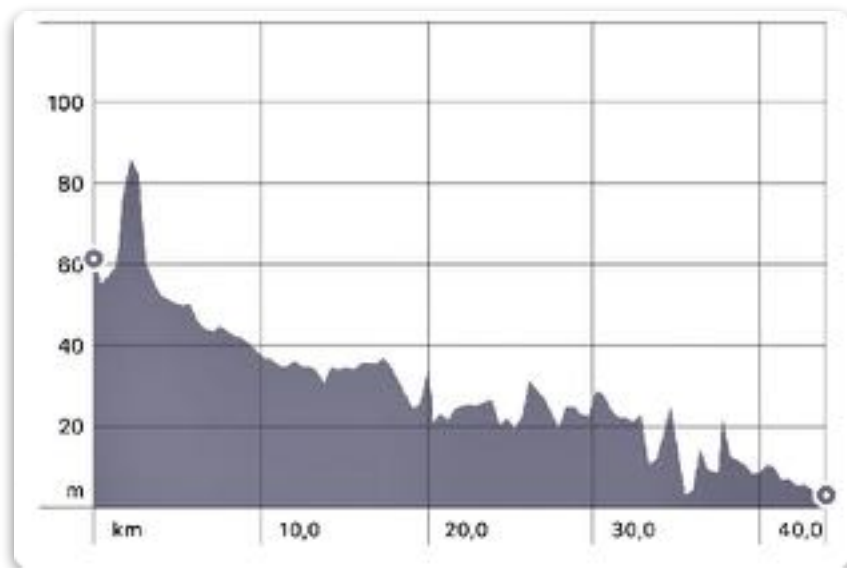
De ober adviseert ons als toetje een Bosnische specialiteit: *tufahija*. Voor de prijs hoeven we het niet te laten, dus: "Verras ons maar." Daar krijgen we geen spijt van. "Hoe heette dat nou ook al weer?" "*Tufahija*, en als je dat niet kunt onthouden, vraag dan maar om in suikerwater gekookte appel, gevuld met een haksel van walnoten".

De ergernissen van eerder deze dag zijn al weer vergeten.

Dag 13: 6 mei

MOSTAR - METKOVIC

Mostar - Dubrovnik via Ciro Ruta

Vanuit Mostar kun je naar Dubrovnik fietsen via de 'Ciro Ruta', een 140 kilometer lang, voornamelijk onverhard*) fietspad, aangelegd op een voormalige spoorbaan. Dus met klimmetjes en afdalingen van maximaal 3%. Dat staat ons wel aan*). Volgens de beschrijving zullen we een desolate, maar wel prachtige streek doorkruisen. Een probleem is wel, dat er (direct) langs de route vrijwel geen overnachtingsmogelijkheden*) zijn. Althans, wij kunnen ze niet vinden. En bij het VVV in Mostar kunnen ze ons ook niet echt verder helpen. "Probeer het eens via Airbnb," adviseert de juffrouw achter de balie, die duidelijk laat blijken dat ze niet begrijpt waarom iemand voor de lol zo'n eind gaat fietsen.

*) Zie opmerkingen hierover op de laatste pagina

“

**Geen
overnachtings
mogelijkheden
langs de Ciro
Ruta. Althans,
wij kunnen ze
niet vinden**

Waar overnachten?

Op Airbnb vinden we zeggen en schrijven één adres langs de route. In Hutova, precies halverwege. Dat treft!

Het adres heeft nog goede reviews ook. Maar helaas, kort nadat we de aanvraag hebben ingediend, krijgen we het bericht, dat Bianka ons tot haar spijt geen onderdak kan bieden.

Spoorbrug op Ciro Ruta

Enige fietser die we deze reis tegenkwamen

Een goede vriend van haar is overleden en die wordt uitgerekend vandaag begraven. Ze zou ook niet weten, of er in de buurt meer Airbnb-adressen zijn. Ja, er is een hotel in Ravno, maar ja, dat ligt weer een flink stuk verder.

Een goede keus

Dan maar naar een hotel in de buurt van Metkovic, ongeveer 40 km van Mostar. Achteraf een goede keuze, want wanneer we tussen de middag in motel Lav aankomen begint het niet hard, maar heel hard te regenen. Een bui die uren zal duren.

Vandaag een klein stukje fietsen betekent natuurlijk wel dat de laatste etappe van onze reis aanzienlijk langer zal zijn. Morgen wacht ons dus een rit van rond de 100 km naar Dubrovnik.

Het gedeelte van de Ciro Ruta, dat we vandaag hebben afgelegd is mooi, maar niet spectaculair. Het liep parallel aan een nog bestaande spoorlijn en was grotendeels verhard.

Voor het eerst fietste er een andere fietser een eindje met ons op. Jürgen uit Neurenberg, onderweg naar Thessaloniki. We kunnen hem nog een plezier doen met een gpx-bestand van onze route. Aardige man.

“

Een neef van hem heeft een 'very good' en 'cheap' restaurant in Capljina

Restaurant gesloten

In Motel Lav zijn we de enige gasten. De joviale eigenaar heeft zijn personeel een dagje vrij gegund, dus het restaurant is gesloten. Maar: een neef van hem heeft een “very good” en “cheap” restaurant in Capljina, vijf kilometer hier vandaan. En een andere neef heeft een taxibedrijf. Dus.....

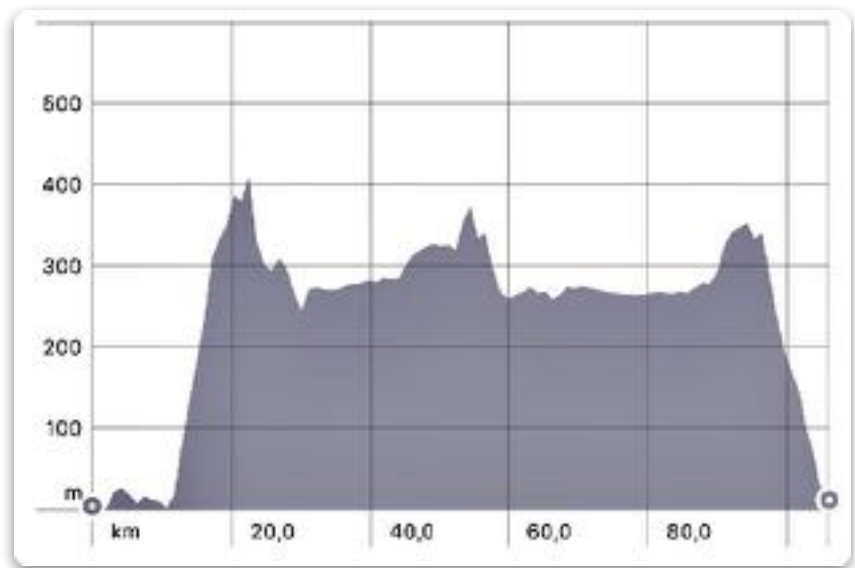
Restaurant Calipso bleek inderdaad een goede keus. En de taxi was ook oké.

We zijn klaar voor de laatste etappe: Metkovic - Dubrovnik.

Dag 14: 7 mei

METKOVIC - DUBROVNIK

De laatste loodjes wegen doorgaans het zwaarst. Maar niet altijd. Dat bleek gelukkig vandaag. Voorbereid op een lange rit over een onverhard fietspad, sprongen we vanochtend al vroeg op de pedalen.

Toch weer pittige klim

Gisteren constateerden we al, dat de (goed bewegwijzerde) *Ciro Ruta*, over normale verkeerswegen voerde, vandaag is dat de eerste tientallen kilometers niet anders. Niks fietspad over voormalige spoorbaan dus. In de van de officiële website van de *Ciro Ruta* gedownload *track* zit zelfs nog een pittige klim naar ruim 350 meter. (Met twee weken voornamelijk klimmen in de benen, draaien we daar trouwens onze hand niet meer voor om. Ha!)

Talud Giro Ruta

Landschap langs Giro Ruta

Ruig en desolaat landschap

Pas na het gehucht Hutovo (waar we gisteravond hadden willen overnachten) herkennen we in de route een voormalige spoorbaan. Ook het landschap verandert in wat we ons

ervan voorgesteld hadden. Ruiger en desolater. In de paar dorpen die we passeren: half ingestorte stationsgebouwen, overwegend verlaten en bouwvallige huizen en geen mens te bekennen.

In tegenstelling tot wat we verwacht hadden blijft de weg gewoon verhard. Weliswaar met de nodige hobbels, maar geen grindpad, waarmee we rekening gehouden hadden. Het is zonnig weer maar wel fris, voornamelijk vanwege de harde wind. De fietsjacks houden we dus lekker aan.

Met de wind in de rug over een prima begaanbare weg schiet het lekker op.

Om 12:00 uur zijn we al ruim over de helft van de af te leggen kilometers naar Dubrovnik.

Een snelle lunch

Dubrovnik: nog 20 km

Een snelle lunch met uitzicht op een fraai, breed dal en verder maar weer.

Met bijna 100 km op de teller bereiken we -veel eerder dan verwacht- het eindpunt van de Ciro Ruta, bij de Bosnisch/Kroatische grens. Voor we die passeren maken we eerst even de Bosnische Marken op aan wat vloeibare 'versnaperingen'.

Terug in Kroatië

Bij de Bosnische grenspost is het rustig. Bij de grens met Kroatië nemen ze wat meer de tijd voor paspoortcontroles. Ja, ja, je komt niet zomaar de EU binnen! Aan de Kroatische kant is een gloednieuwe en veel grotere grenspost in aanbouw.

Na een bocht komt de Adriatische Zee in zicht. Mooi!

Een snelle afdaling langs een drukke weg, tot het punt waar we op de kaart een 'wit' weggetje zien: de oude weg, die rechtstreeks naar de haven van Dubrovnik leidt. Maar de toegang tot dat weggetje wordt geblokkeerd door de vangrail langs de nieuwe weg. Er zit dus niets anders op, dan de fietsen daar overheen te tillen. Het weggetje gaat pal langs de prachtige kust en kan wat mij betreft wedijveren met de Chapman's Peak Drive in Kaapstad. Al snel komt Dubrovnik in zicht.

“
De toegang tot dat weggetje wordt geblokkeerd door de vangrail langs de nieuwe weg

Via de oude weg naar Dubrovnik

In de verte: Dubrovnik!

Fotomoment

Voor we via de toegangspoort bij de haven de stad in fietsen zoeken we een plekje voor een fotomoment. Dubrovnik vormt immers het eindpunt van de reis!

Het appartement dat we geboekt hebben ligt in het oude centrum, achter de kathedraal; in een straatje dat alleen via een lange (luie) trap te bereiken is. Dat wordt dus nog even sjouwen met de fietsen.

De verhuurder staat al op de uitkijk en verwelkomt ons allerhartelijkst met een fles witte wijn die in de koelkast voor ons klaar staat.

In de kamer (op de begane grond) mogen we gerust onze fietsen parkeren. Geen probleem.

De kamer zelf? Een tikje gedateerd misschien? Maar schoon en met een prima douche. Hier houden we het wel twee nachten uit!

Dag 15: 8 mei

DUBROVNIK

Een dagje lummelen in Dubrovnik. *That's different cook*, maar ook leuk, lijkt ons. Dubrovnik is een prachtige stad. Of eigenlijk moet ik zeggen 'stadje', want het oude centrum heeft een doorsnede van hooguit een paar honderd meter.

Game of Thrones

De stad is van oudsher een toeristische trekpleister, maar sinds hier de opnamen plaatsvonden voor de populaire tv-serie *Game of Thrones*, dreigt de stad te bezwijken onder hordes toeristen, die met eigen ogen de bekende plekjes uit de serie willen zien.

Die plekjes zeggen mij niets, want ik heb de serie niet gevolgd. (Heb ik iets gemist?) We mengen ons in de mensenmassa en schuifelen langs de verschillende bezienswaardigheden en door smalle straatjes.

Commercieel

Mooi hoor, allemaal, maar wat ons betreft: veel te druk. En commercieel. Voor alles moet betaald worden. En niet zo weinig ook! Wandelen over de stadsmuur? 28 Euro. (Doen we dus maar niet) 'N kijkje nemen in een klooster? Zeven vijftig. Twee koffie? Zeven euri. Na een paar uur hebben we het wel gehad hier. Buiten de stad zoeken we een plekje met uitzicht op zee en strand en doden we de tijd met krantje lezen en doe ik een hernieuwde poging om de draad weer op te pakken in Buwalda's 'Otmars zonen.' (Lukt niet)

Aan het eind van de dag, als de bussen met dagjesmensen zijn vertrokken wordt het iets rustiger in de stad.

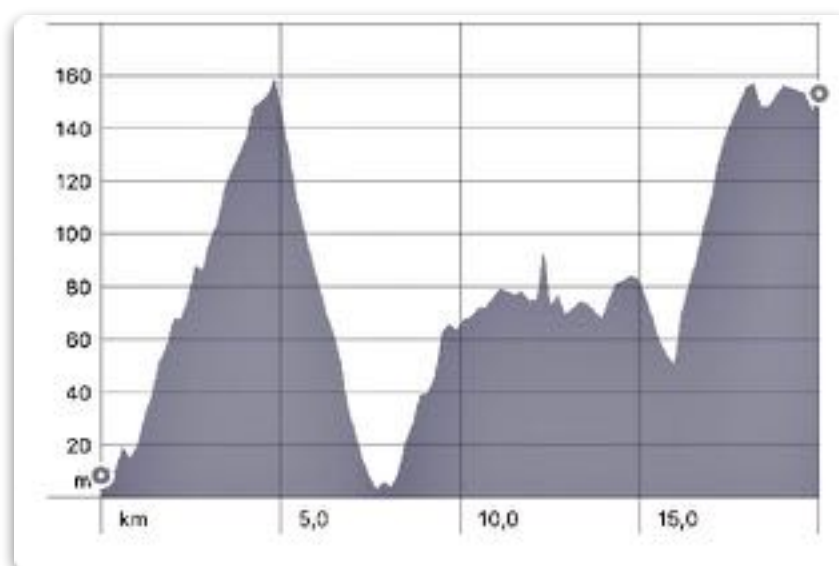
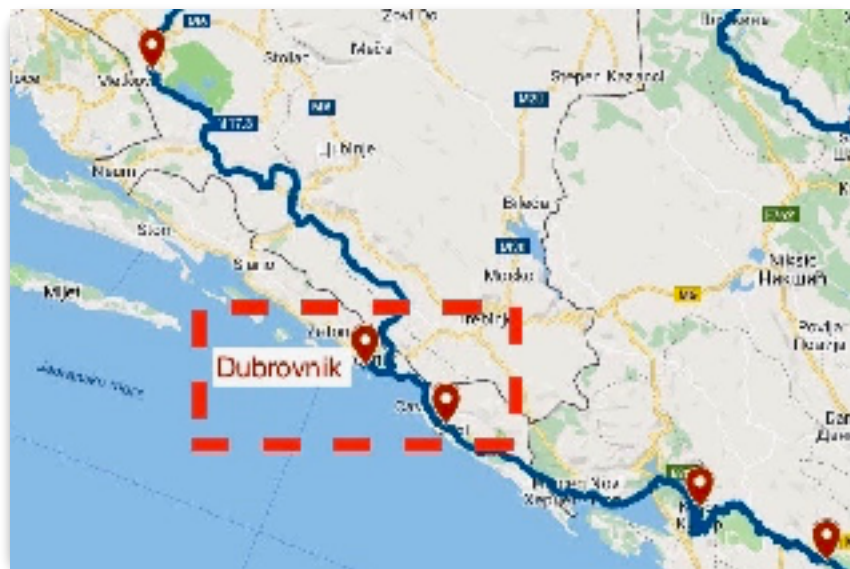
Een smakelijk hapje in een Aziatisch (!) restaurant en daarna naar een bar, waar we samen met een paar Nederlanders Ajax in de laatste seconden van de wedstrijd dramatisch zien verliezen van de Spurs.

Een dag fietsen is leuker.

Dag 16: 9 mei

DUBROVNIK - DUBROVNIK AIRPORT - ROTTERDAM

Terugblik

Onze fietsreis over een deel van de Balkan zit erop. Het beeld dat we voorafgaand aan deze reis van dit deel van Europa hadden, kunnen we gelukkig bijstellen.

Botte, onvriendelijke mensen? Hebben we niet ontmoet. Smoezelige hotels en guesthouses? Geen sprake van. (Lakenzak, kussensloop en handdoek: voor niks meegesleept.) 'Niet te eten' lokale gerechten? Blevens ons bespaard.

De natuur? Op veel plaatsen spectaculairder dan verwacht.

Waar we ons vooraf wel een beetje op verkeken hebben: de zwaarte van de reis. Elke reisdag stonden er wel een paar klimmen op het programma, variërend van pittig tot loodzwaar. Wie een hekel heeft aan fietsen in de bergen moet beslist niet aan deze route beginnen. En wie er toch aan begint, kan dat beter wat later in het seizoen doen. In de hoger gelegen delen troffen wij koud en regenachtig weer.

“

**Smoezelige
hotels en
guesthouses?
Geen sprake
van**

Contrast

Achteraf was het trouwens maar goed, dat we een dag 'verspeeld' hebben doordat de Sedlopas wegens zware sneeuwval gesloten was. Anders waren we nog een dag eerder in het gekkenhuis Dubrovnik aangekomen. Een groter contrast tussen de drukte in die stad met het soms desolate binnenland is niet denkbaar.

Naar de luchthaven

Zonder heimwee lieten we dan ook vanochtend deze stad achter ons. In de regen!

Zulk mooi weer als het gisteren was, zo slecht is het vandaag. Het plan was: vanuit de oude haven met een 'veerbootje' naar Cavtat om vervolgens nog zes kilometer naar de luchthaven te fietsen. Maar er wordt storm verwacht. Of de boot dan wel vaart, vragen we aan een van de proppers. "Maybe", is het antwoord. Dat risico nemen we niet. Dan gaan we maar fietsen.

Dubrovnik (in de regen) achter ons

Over de vangrail van de oude naar de nieuwe weg

Via hetzelfde weggetje dat we dinsdag volgden, rijden we de stad uit. Mag eigenlijk niet, want het is eenrichtingsverkeer. Het eindigt bij de vangrail van de hoofdweg.

De fietsen en bagage tillen we eroverheen, waarna we verder gaan langs de hoofdweg, die drukker is dan wij prettig vinden.

Het regent, maar niet al te hard. In tegenstelling tot de storm, die wij natuurlijk tegen hebben.

Al rond één uur komen we aan op de luchthaven. Veel en veel te vroeg natuurlijk, want onze vlucht gaat pas om 20:20 uur.

Buiten begint het nog harder te stormen en komt de regen met bakken uit de hemel. Maar wij zitten lekker droog. Ha!

Wachten op vlucht HV5008

Beetje lezen, schrijven en op het gemak de fietsen 'vliegklaar' maken. Zo draait de tijd wel.

De fietsen passen eigenlijk niet in de scanner. Maar gelukkig treffen we een beveiligder die met verstand de veiligheidsvoorschriften naleeft. Hij werpt een blik onder de hoezen, constateert (natuurlijk) niets verdachts en blaft: "It's okay".

Pfff. Dat ging vorig jaar in Malaga wel anders. Daar moest en zou de fiets gedeeltelijk gedemonteerd worden, omdat ie absoluut door de scanner moest. Bijna hadden we toen onze vlucht gemist.

En nu is het wachten op Transavia vlucht HV5008.

**Gelukkig
treffen we een
beveiligder die
met verstand
de veiligheids-
voorschriften
naleeft**

Aanbevolen!

We kijken terug op een fantastische fietsreis die geheel volgens plan is verlopen. Nou ja op die ene dag met sneeuw na. Maar met een of twee dagen vertraging hadden we in planning wel rekening gehouden.

Onze Santossen hebben zich weer van hun beste kant laten zien. Geen lekke banden, kapotte spaken of ander ongerief.

Dank aan en complimenten voor Gerrit Koelewijn van Europafietzers, die deze route heeft uitgezet.

Een route die wij collega Europafietzers met een topconditie van harte kunnen aanbevelen!

Op de luchthaven

Onze Santossen verdienen weer een schouderklopje

Aanvullende informatie Ciro Ruta

*) De goed bewegwijzerde Ciro Ruta bleek, in tegenstelling tot wat we verwachtten, wel degelijk geheel verhard.

**) De route volgt niet helemaal de voormalige spoorbaan. Het eerste gedeelte vanuit Mostar gaat over een provinciaal weggetje langs een bestaande spoorbaan.

Pas in de omgeving van Hutovo kom je op de voormalige spoorbaan. Je hebt dan al een klim van 350 meter achter de rug.

***) Er zijn wel degelijk overnachtingsmogelijkheden langs de Ciro Ruta. In Metkovic: hotel Lav. In Hutovo: een cottage, te boeken via Airbnb. In Ravno: een hotel en een restaurant. Ca. drie kilometer voorbij Ravno (gerekend vanuit Mostar) zagen we een bordje naar een Airbnb, ook te boeken via [booking.com](https://www.booking.com). In Zavala kun je een appartement huren. Er is ook een restaurant.

